

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

1. Maakuntakaavaehdotuksen alueidenkäyttöratkaisut

Kemihaaran alue

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan valmistelun yhteydessä tutkittiin kahta vaihtoehtoista alueidenkäyttöratkaisua liittyen Kemihaaran alueeseen:

- Vesialue ja voimalaitos (W-1- ja EN-merkinnät)
- Luonnonsuojelu / maa- ja metsätalousvaltainen alue (SL/M)

Lapin liiton hallitus päätti laadittuihin selvityksiin ja saatuun palautteeseen perustuen, että kaavaehdotuksessa Kemihaaran alue osoitetaan vesialueeksi (W-1 2903).

Lapin liiton tavoitteena on, että maakuntakaavan perusteella olisi mahdollista laatia yksityiskohdaisempia suunnitelmia, joiden perusteella olisi mahdollista rakentaa energia-allas Kemijärven ja Rovaniemen kaupunkien tulvasuojelun toteuttamiseksi. Osoitettu energia-allas sijoittuu osittain Kemihaaran Natura-alueelle.

Sallatunturien alue

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan valmistelun yhteydessä tutkittiin kahta vaihtoehtoista alueidenkäyttöratkaisua liittyen Sallatunturien alueeseen:

- Matkailupalvelujen alue (RM)
- Luonnonsuojelualue (SL)

Lapin liiton hallitus päätti laadittuihin selvityksiin ja saatuun palautteeseen perustuen, että kaavaehdotuksessa Sallatunturien alue osoitetaan matkailupalvelujen alueeksi (RM 1433).

Lapin liiton tavoitteena on, että maakuntakaavan perusteella olisi mahdollista laatia yksityiskohdaisempia suunnitelmia, joiden perusteella voidaan laajentaa Sallatunturin matkailupalvelujen aluetta Aatsinki-Onkamon Natura-alueelle. Osoitettu matkailupalvelujen alueen laajennus sijoittuu kokonaisuudessaan Aatsinki-Onkamon Natura-alueelle.

2. Maakuntakaavan alueidenkäyttöratkaisujen perusteet

Kemihaaran alue

Laadittujen suunnitelmien, selvitysten ja vaihtoehtotarkastelujen perusteella voidaan todeta, että ainoastaan vesialtaan rakentamisen avulla on mahdollista ratkaista riittäväällä tavalla Kemijärven ja Rovaniemen kaupunkien tulvasuojelulliset tarpeet. Lisäksi on nähty välttämättömänä, että hanke olisi mahdollista toteuttaa siten, että siitä saatava energiahyöty kattaisi hankkeesta aiheutuvat kustannukset, jolloin julkista tukea ei tarvita ja hanke on itsessään kannattava.

Altaan rakentaminen on ristiriidassa alueen luontoarvojen kanssa. Maakuntakaavan toteuttaminen aiheuttaisi Natura-verkoston kuuluvien luontoarvojen tuhoutumista. Tämän vuoksi on selvitetty, millaisia mahdollisuuksia on kompensoida menetettäviä luontoarvoja. Laadittu selvitys osoittaa, että menetyksiä kompensoivia alueita löytyy Lapin alueelta riittävästi.

Maakuntakaavaratkaisulle ei ole löydettävissä toteuttamiskelpoista, vaihtoehtoista ratkaisua. Maakuntakaavaratkaisun toteuttaminen on välttämätöntä yleisen edun kannalta. Menetettävät luontoarvot on mahdollista kompensoida. Näillä perusteilla Lapin liitto katsoo, että maakuntakaavaratkaisu Kemihaaran aluetta koskien on perusteltu ja voidaan hyväksyä. Hyväksyminen edellyttää kuitenkin valtioneuvoston päätöstä asiassa.

Sallatunturien matkailupalvelujen alueen laajennus

Laadittujen suunnitelmien, selvitysten ja vaihtoehtotarkastelujen perusteella on todettu, että ainoastaan laajentamalla matkailupalvelujen aluetta Aatsinki-Otsamon alueelle on mahdollista kehittää alueen matkailuelinkeinoja ja aluetaloudellisia olemassaolon edellytyksiä toteuttamiskelpoisella tavalla. Laajennus liittyy kiinteästi olemassa olevaan matkailutoimintaan ja mahdollistaa seudun kehittämisen taloudelliset edellytykset.

Matkailutoiminnan laajentaminen on ristiriidassa alueen luontoarvojen kanssa. Maakuntakaavan toteuttaminen aiheuttaisi todennäköisesti Natura-verkoston kuuluvien luontoarvojen tuhoutumista. Tämän vuoksi on selvitetty, millaisia mahdollisuuksia on kompensoida menetettäviä luontoarvoja. Laadittu selvitys osoittaa, että menetyksiä kompensoivia alueita löytyy Sallatunturin lähialueelta riittävästi.

Maakuntakaavaratkaisulle ei ole löydettävissä toteuttamiskelpoista, vaihtoehtoista ratkaisua. Maakuntakaavaratkaisun toteuttaminen on välttämätöntä yleisen edun kannalta. Menetettävät luontoarvot on mahdollista kompensoida. Näillä perusteilla Lapin liitto katsoo, että maakuntakaavaratkaisu Aatsinki-Otsamon aluetta koskien on perusteltu ja voidaan hyväksyä. Hyväksyminen edellyttää kuitenkin valtioneuvoston päätöstä asiassa.

3. Oikeudellinen selvitys

Tämän esityksen tueksi on laadittu oikeudellinen selvitys, jossa on tulkittu asiaan liittyvää lainsäädäntöä ja oikeudellisia reunaehtoja liittyen mm.:

- Luontotyyppien ja lajien suojeluarvoihin ja suojelutasoihin
- Arviointi- ja lausunnotmenettelyyn sekä päätöksentekoon
- Korvaaviin toimenpiteisiin, poikkeamis- ja lakkauttamismenettelyihin
- Korvaamiskäytäntöihin muissa EU-maissa (sisältäen useiden vastaavien hankkeiden kuvauksen)
- Suunnittelu- ja selvitystarpeisiin
- Poikkeamisen edellytyksiin

Oikeudellinen selvitys sisältyy liitteen 3 raporttiin.

4. Luontoselvitykset

Tämän esityksen liite 3 sisältää raportoinnin niistä selvityksistä, jotka ovat liittyneet Kemihaaran ja Aatsinki-Onkamon alueiden menetettävien luontoarvojen kompensointiin. Menetettävät luontoarvot ja niiden merkitys on kuvattu. Lisäksi on laadittu selvitys mahdollisista kompensointialueista, niiden luontoarvoista ja vastaavuudesta menetettäviin arvoihin.

Raportti sisältää myös esityksen korvaavista toimenpiteistä. Korvaavia toimenpiteitä ovat:

- Kemihaaran suot Natura-alue
 - o Tuulijoen suot – SAC ja SPA
 - o Vanttioaapa pohjoinen – SAC ja SPA
 - o Postoaapa – SAC ja SPA
 - o Souruaapa – SAC
 - o Viljusaapa – SAC ja SPA
 - o Kolsanharju – SAC
 - o Paarnajärvi – SAC ja SPA
 - o Tenniöjoen suot – SPA
 - o Kemihaaran soiden länsipuolinen alue – Liitetään osaksi Kemihaaran suot Natura-aluetta
 - o Tulvametsät ja niityt Ounasjokivarresta liitetään osaksi Ounasjoen Natura-aluetta
 - o Raateaapa ja Serrijoki-Kätkävuomalle lisätään SPA
 - o Laaksoarhojen siirtäminen jollekin toiselle Natura-alueelle
 - o Keminsaarten tulvaniityt esitetään otettavaksi hoidon piiriin

- Aatsinki-Onkamo Natura-alue
 - o Ruuhitunturi liitetään osaksi Aatsinki-Onkamo

Kompensaatioalueista Souruaapa, Viljusaapa, Kolsanharju, Kemihaaran länsipuolinen alue, Tenniöjoen suot, Raateaapa, Serrijoki-Kätkävuoma ja Ruuhitunturi sijoittuvat Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan alueelle ja ne voidaan huomioida maakuntakaavassa, mikäli valtioneuvosto päättää poikkeamisesta. Muut alueet osoitetaan tulevissa Pohjois-Lapin ja Tunturi-Lapin maakuntakaavoissa.

5. LSL 66 §:n mukainen esitys Natura-päätöksestä poikkeamiseen

Edellä esitetyn johdosta Lapin liitto pyytää valtioneuvostolta LSL 66 §:n mukaista päätöstä, joka koskee Natura 2000 –verkostoon sisällytettyjä Kemihaaran suot ja Aatsinki-Onkamo – alueita, jotta Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava voitaisiin hyväksyä ja toteuttaa erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, kun vaihtoehtoista ratkaisua ei ole.

LAPIN LIITTO

Markus Lohi
hallituksen puheenjohtaja

Mika Riipi
maakuntajohtaja